

Publicētais numurs	:	C-606/23
Dokumenta numurs	:	1
Reģistra numurs	:	1269786
Iesniegšanas datums	:	04/10/2023
Reģistrēšanas reģistrā datums	:	04/10/2023
Dokumenta veids	:	Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu
Iesniegšanas, kas veikta, izmantojot e-Curia, numurs	:	Dokuments DC194191
Datnes numurs	:	1
Iesniedzējs	:	Aumeistere Dace (J360995)

Administratīvā apgabaltiesa
LĒMUMS

Rīgā 2023.gada 2.oktobrī

Administratīvā apgabaltiesa šādā sastāvā: tiesnese referente Linda Vīnkalna, tiesneses Sandra Gintere un Laura Konošonoka,

izskatījusi administratīvās lietas, kas ierosināta, pamatojoties uz AS „Tallinna Kaubamaja Grupp” un AS „KIA Auto” pieteikumiem par Konkurences padomes 2014.gada 7.augusta lēmuma Nr.E02-40 atcelšanu materiālus, konstatēja turpmāk minēto.

Faktu izklāsts

[1] Igaunijas uzņēmums AS „KIA Auto” ir vienīgais ražotāja pilnvarotais *KIA* markas automobiļu importētājs Latvijā. AS „KIA Auto” izvēlas un apstiprina pilnvarotos pārstāvjus, kas tirgo *KIA* automašīnas un veic tām ražotāja vai importētāja apmaksāto garantijas remontu.

Konkurences padome uzsāka pārkāpuma izpēti pēc iesnieguma no kāda auto īpašnieka, kam tika atteikts garantijas remonts pēc tehniskās apkopes veikšanas neatkarīgā servisā.

KIA markas automašīnu izplatīšanas tīkla Latvijā dalībnieki – AS „KIA Auto” kā importētāja un pilnvarotie pārstāvji (*KIA* markas automašīnu izplatītāji un pilnvarotie remontētāji) – klientiem paredzētajā apkopes un remonta grāmatiņā iekļāva garantijas nosacījumus, kas paredz, ka garantija saglabājas, ja tehniskās apkopes un remontā automašīnām veikti vienīgi autorizētajos servisos un izmantotas tikai *KIA* oriģinālās rezerves daļas, kā arī katras tehniskās apkopes dati ar parakstu jāapliecina pilnvarota servisa pārstāvim. Grāmatiņā bija arī noteikts, ka tām rezerves daļām, kuras uzstādījis neatkarīgais remontētājs, netiks veikta bezmaksas nomaiņa.

[2] Konkurences padome ar 2014.gada 7.augusta lēmumu Nr.E02-40 (turpmāk – pārsūdzētais lēmums) AS „KIA Auto” darbībā konstatēja Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punktā noteiktā aizlieguma pārkāpumu un uzlika vairākus tiesiskos pienākumus. Ar pārsūdzēto lēmumu AS „KIA Auto” uzlikts naudas sods 134 514,43 *euro*, no kuriem 96 150,92 *euro* uzlikti AS „KIA Auto” solidāri ar tās mātes sabiedrību AS „Tallinna Kaubamaja Grupp” (iepriekš – AS „Tallinna Kaubamaja”).

Pārsūdzētajā lēmumā Konkurences padome konstatēja, ka vismaz kopš 2004.gada 1.janvāra jeb vairāk nekā 10 gadus AS „KIA Auto” kā importētāja un pilnvarotie pārstāvji (*KIA* markas automašīnu izplatītāji un pilnvarotie remontētāji) ir vienojušies par garantijas noteikumiem, kas uzliek pienākumu vai novirza automašīnu īpašniekus visas *KIA* ražotāja paredzētās automašīnas regulārās tehniskās apkopes un remontu, ko neaptver garantija, garantijas periodā veikt pie *KIA* pilnvarotajiem pārstāvjiem (remontētājiem), lai saglabātu automašīnas garantiju, kā arī regulārajās tehniskajās apkopēs garantijas periodā izmantot *KIA* ražotāja oriģinālās rezerves daļas, lai saglabātu automašīnas garantiju.

Pārsūdzētajā lēmumā atzīts, ka šādi ierobežojumi rada šķēršļus neatkarīgo remontētāju piekļuvei ārpus garantijas tehnisko apkopju un remonta pakalpojumu garantijas perioda laikā Latvijā tirgum un neatkarīgo rezerves daļu ražotāju piekļuvei rezerves daļu izplatīšanas Latvijā tirgum, ierobežojot konkurenci starp KIA oriģinālo un analogo rezerves daļu izplatītājiem. Konkurences likvidēšana vai kavēšana attiecībā pret neatkarīgajiem remontētājiem nodara kaitējumu arī patērētājiem, jo tiek samazināta patērētāju iespēja izvēlēties starp vairākiem remonta un tehnisko apkopju veicējiem, kas samazina vai kavē spiedienu uz remonta un tehniskās apkopes pakalpojuma cenām. Starp automašīnu ražotāju pārdotām un tālāk pārdotām oriģinālajām rezerves daļām un analogajām rezerves daļām bieži vien pastāv ievērojamas cenu atšķirības. Patērētājs būtisku labumu iegūst, ja analogu atbilstošas kvalitātes konkurējošu rezerves daļu izmantošana netiek ierobežota garantijas laikā.

[3] Konkurences padome pārsūdzētajā lēmumā atzina, ka KIA tīklā pastāv vertikālā vienošanās par garantijas noteikumiem: (1) automobiļu īpašniekiem, lai saglabātu automobiļa garantiju, visas KIA ražotāja paredzētās automobiļa regulārās tehniskās apkopes garantijas periodā veikt tikai pie KIA pilnvarotajiem pārstāvjiem, tādējādi kavējot konkurenci remonta un tehniskās apkopes pakalpojumu tirgū, kā arī (2) remontā un tehniskajās apkopēs garantijas periodā izmantot tikai KIA ražotāja oriģinālās rezerves daļas, kavējot konkurenci rezerves daļu izplatīšanas tirgū.

Konkurences padome vienošanos kvalificēja kā *konkurenci ierobežojošu pēc sekām* un vienlaikus atzina, ka *aizliegtas vienošanās pierādīšanas standarts* neprasa faktiski iestājušos sekas pierādīšanu. Negatīvas sekas konkurencei izriet no ierobežojošo noteikumu būtības. Konkurences padomes ieskatā automobiļa īpašniekiem vienmēr būs vēlme saglabāt garantiju, jo īpaši tādai precei kā automobilis, kura defektu novēršana var prasīt īpašniekam ievērojamus finanšu līdzekļus. Tādēļ, pastāvot ierobežojošiem noteikumiem, kādus Konkurences padome lietā konstatēja, tās ieskatā īpašnieks tos ievēros un rezultātā neizvēlēsies ārpus garantijas remontu un tehniskās apkopes veikt neatkarīgā servisā, kā arī nepieļaus neoriģinālo rezerves daļu izmantošanu remontā. Rezultātā tiek noslēgts tirgus neatkarīgajiem remontētājiem un alternatīvo rezerves daļu izplatītājiem. Tādēļ Konkurences padomes ieskatā faktiskās sekas lietā nav nepieciešams pierādīt.

[4] AS „KIA Auto” un AS „Tallinna Kaubamaja Grupp” pārsūdzētajam lēmumam nepiekrīta un to pārsūdzēja.

[5] Administratīvā apgabaltiesa ar 2017.gada 10.marta spriedumu pieteikumu noraidīja.

[6] Augstākās tiesas Senāta Administratīvo lietu departaments (turpmāk – Senāts) ar 2021.gada 22.decembra spriedumu Nr.SKA-5/2021 (turpmāk arī – Senāta spriedums) atcēla Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 10.marta spriedumu un norādīja, ka, ievērojot to, ka tieši Konkurences padomei ir jāpierāda, ka ir noticis konkurences tiesību pārkāpums, tad tikai no tās ir atkarīgs, kādus instrumentus tā izvēlēsies pārkāpuma pierādīšanai. Līdz ar to tas ir iestādes ziņā, kā tā kvalificē vienošanos: ja tā nesaskata pietiekami drošu pamatu, lai izvirzītu apgalvojumu, ka vienošanās ierobežo konkurenci pēc mērķa, tad iestādes pievēršanās vienošanās ierobežojošām sekām bez sākotnēja izvērtējuma par vienošanās mērķi būtu tikai racionāla (*sal. ģenerāladvokāta Mihāla Bobeka (Michal BOBEK) 2019.gada 5.septembra secinājumu lietā „Budapest Bank u. c.”, C-228/18, ECLI:EU:C:2019:678, 28.punkts un tajā minētā atsauce uz doktrīnu; ģenerāladvokātes Julīanas Kokotes (Juliane Kokott) 2020.gada 22.janvāra secinājumu lietā „Generics (UK) u. c.”, C-307/18, ECLI:EU:C:2020:28, 184.punkts).*

Senāts secināja, ka lietā ir jārisina strīds par to, vai pārsūdzētā lēmuma pamatojums ir pietiekams, lai konstatētu aizliegtu vienošanos pēc sekām. Senāts pārbaudīja, vai tiesa šajā aspektā ir vadījies no atbilstošiem kritērijiem, kas izriet no tiesību normām un tiesu judikatūras.

Ietverot spriedumā savu motivāciju, Senāts atzina, ka tiesa, pārbaudot to, vai pārsūdzētajā lēmumā ir pamatoti secināts, ka vienošanās ir aizliegta seku dēļ, ir balstījies uz nepareiziem novērtēšanas kritērijiem (vai nepareizu to izpratni), kādi jāievēro aizlieguma seku dēļ gadījumā. Šādos apstākļos Senāta ieskatā tiesa nevarēja pareizi novērtēt, vai lēmuma pamatojums ir pietiekams.

Latvijas tiesiskais regulējums

[7] Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas 7.punkts noteic, ka ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas vienošanās, kuru mērķis vai sekas ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par darbībām (bezdarbību), kuru dēļ cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt kādu konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana kādā konkrētajā tirgū.

Eiropas Savienības tiesiskais regulējums

[8] Līguma par Eiropas Savienības darbību (turpmāk – LESD) 101.panta 1.punkts noteic, ka ir aizliegts kā nesaderīgs ar iekšējo tirgu: visi nolīgumi uzņēmumu starpā, uzņēmumu apvienību lēmumi un saskaņotas darbības, kas var iespaidot tirdzniecību starp dalībvalstīm un kuru mērķis vai sekas ir nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū, un jo īpaši darbības, ar kurām: a) tieši vai netieši nosaka iepirkuma vai pārdošanas cenas, vai kādus citus tirdzniecības nosacījumus; b) ierobežo vai kontrolē ražošanu, tirgus, tehnikas attīstību vai investīcijas; c) sadala tirgus vai piegādes avotus; d) līdzvērtīgos darījumos ar dažādiem tirdzniecības partneriem piemēro atšķirīgus nosacījumus, tādējādi radot tiem neizdevīgus konkurences apstākļus; e) slēdzot līgumus, prasa, lai otra puse uzņemtos papildu saistības, kuras pēc savas būtības vai saskaņā ar nozares praksi nekādi nav saistītas ar attiecīgo līguma priekšmetu.

Eiropas Komisijas pamatnostādnes

[9] Eiropas Komisijas 2010.gada 10.maija paziņojuma „Pamatnostādnes vertikālo ierobežojumu jomā” Nr.2010/C 130/01 (turpmāk – Vispārējās vertikālās pamatnostādnes) (96) punkts noteica, ka ārpus grupālā atbrīvojuma darbības jomas ir jāizvērtē, vai konkrētajā gadījumā nolīgums ietilpst LESD 101.panta 1.punkta darbības jomā, un, ja ietilpst, tad jānosaka, vai ir izpildīti 101.panta 3.punkta nosacījumi. Ja vertikāli nolīgumi neietver konkurences ierobežojumus to priekšmeta dēļ un jo īpaši stingros konkurences ierobežojumus, attiecībā uz šādiem nolīgumiem, kuriem grupālais atbrīvojums nav piemērojams tirgus daļas sliekšņa pārsniegšanas dēļ, netiek pieņemts, ka tie ietilpst 101.panta 1.punkta darbības jomā vai ka tie neatbilst 101.panta 3.punkta nosacījumiem. Šādā gadījumā ir jāveic individuāls nolīguma iespējamās ietekmes novērtējums. Uzņēmumi tiek mudināti veikt paši savu novērtējumu. Nolīgumi, kas neierobežo konkurenci 101.panta 1.punkta nozīmē vai kas atbilst 101.panta 3.punkta nosacījumiem, ir spēkā un ir izpildāmi. Saskaņā ar Padomes 2002.gada 16.decembra Regulas (EK) Nr.1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81. un 82.pantā 1.panta 2.punktu individuāla atbrīvojuma iegūšanai saskaņā ar LESD 101.panta 3.punktu nav jāsniedz iepriekšējs paziņojums. Ja Komisija veic atsevišķu novērtējumu, tai ir jāpierāda, ka ar attiecīgo nolīgumu tiek pārkāpts 101.panta 1.punkts. Uzņēmumiem, kas vēlas izmantot 101.panta 3.punkta priekšrocības, ir pienākums pierādīt, ka minētā punkta nosacījumi ir

izpildīti. Ja tiek pierādīta iespējama ar konkurenci nesaderīga ietekme, uzņēmumi var sniegt pierādījumus tam, ka pastāv efektivitātes ieguvumi, un paskaidrot, kāpēc konkrēta izplatīšanas sistēma ir obligāti vajadzīga, lai nodrošinātu iespējamus ieguvumus patērētājiem, un ka tā nelikvidē konkurenci, pirms Komisija lemj par to, vai nolīgums atbilst 101.panta 3.punkta nosacījumiem.

[10] Vispārējo vertikālo pamatnostādņu (97) punkts noteica, ka tas, vai vertikāls nolīgums ierobežo konkurenci, tiks vērtēts, salīdzinot faktisko vai iespējamo nākotnes situāciju konkrētajā tirgū ar vertikāliem ierobežojumiem ar situāciju, kāda būtu tad, ja nolīgums neietvertu vertikālus ierobežojumus. Novērtējot konkrētos gadījumus, Komisija attiecīgi ņems vērā gan faktisko, gan iespējamo ietekmi. Lai tiktu atzīts, ka vertikāli nolīgumi ierobežo konkurenci to ietekmes dēļ, faktiskā vai potenciālā konkurence tiem ir jāietekmē tādā mērā, ka konkrētajā tirgū pietiekami pamatoti var sagaidīt negatīvu ietekmi uz cenām, produkcijas apjomiem, inovācijām vai uz preču un pakalpojumu daudzveidību vai kvalitāti. Iespējamai negatīvajai ietekmei uz konkurenci ir jābūt būtiskai. Būtiska ar konkurenci nesaderīga ietekme ir iespējama, ja vismaz vienam no dalībniekiem ir noteikta tirgus vara vai tas iegūst šādu varu, un nolīgums veicina šīs varas radīšanu, uzturēšanu vai nostiprināšanu vai rada iespēju dalībniekiem izmantot šo tirgus varu. Tirgus vara ir spēja ievērojamu laiku uzturēt cenas virs konkurences līmeņa vai izlaidi produktu daudzuma, kvalitātes un daudzveidības vai inovāciju ziņā uzturēt zem konkurences līmeņa. Parasti tirgus varas pakāpe, kas ir vajadzīga, lai konstatētu 101.panta 1.punkta pārkāpumu, ir mazāka par tirgus varas pakāpi, kas vajadzīga, lai konstatētu dominējošu stāvokli saskaņā ar 102.pantu.

[11] Vispārējo vertikālo pamatnostādņu (110) punkts noteica, ka vertikāla ierobežojuma novērtēšana parasti ietver šādus četrus posmus: a) pirmkārt, attiecīgajiem uzņēmumiem ir jānosaka piegādātāja un pircēja tirgus daļas tirgos, kuros tie attiecīgi pārdod un pērk līguma produktus; b) ja ne piegādātāja, ne pircēja konkrētā tirgus daļa nepārsniedz 30 % sliekšni, uz vertikālo nolīgumu attiecas Komisijas 2010.gada 20.aprīļa Regulas (ES) Nr.330/2010 par LESD 101.panta 3.punkta piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām (turpmāk – Grupālā atbrīvojuma regula), ievērojot stingros ierobežojumus un izslēgtos ierobežojumus, kas izklāstīti minētajā regulā; c) ja piegādātāja un/vai pircēja konkrētā tirgus daļa pārsniedz 30 % sliekšni, jānovērtē, vai uz vertikālo nolīgumu neattiecas 101.panta 1.punkts; d) ja uz vertikālo nolīgumu attiecas 101.panta 1.punkts, jāpārbauda, vai ir izpildīti nosacījumi atbrīvojuma piešķiršanai saskaņā ar 101.panta 3.punktu.

[12] Vispārējo vertikālo pamatnostādņu (111) punkts noteica, ka, novērtējot gadījumus, kuros ir pārsniegts 30 % tirgus daļas sliekšnis, Komisija uzņemsies veikt pilnu konkurences analīzi. Lai saskaņā ar 101.panta 1.punktu noteiktu, vai vertikāls nolīgums būtiski ierobežo konkurenci, tiek jo īpaši ņemti vērā šādi faktori: a) nolīguma būtība; b) dalībnieku stāvoklis tirgū; c) konkurentu stāvoklis tirgū; d) līguma produktu pircēju stāvoklis tirgū; e) šķēršļi ieiešanai tirgū; f) tirgus brieduma pakāpe; g) tirdzniecības līmenis; h) produkta raksturojums; i) citi faktori.

[13] Eiropas Komisijas 2010.gada 28.maija paziņojuma Nr.2010/C 138/05 „Papildu pamatnostādnes par vertikālajiem ierobežojumiem nolīgumos par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu, un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu” (turpmāk – Papildu vertikālās pamatnostādnes) (1) punkts noteica, ka šajās pamatnostādnēs ir noteikti principi, pēc kuriem atbilstīgi LESD 101.pantam jāvērtē tie jautājumi, kas rodas saistībā ar vertikālajiem ierobežojumiem, ko ietver nolīgumi par mehānisko transportlīdzekļu pārdošanu un remontu un par mehānisko transportlīdzekļu rezerves daļu izplatīšanu. Šīs pamatnostādnes papildina Komisijas Regulu (ES) Nr.461/2010 par LESD 101.panta 3.punkta

piemērošanu vertikālu nolīgumu un saskaņotu darbību kategorijām mehānisko transportlīdzekļu nozarē un to mērķis ir palīdzēt uzņēmumiem pašiem novērtēt šādus nolīgumus.

[14] Papildu vertikālo pamatnostādņu (2) punkts noteica, ka šajās pamatnostādnēs ir skaidroti mehānisko transportlīdzekļu nozarei īpaši būtiski jautājumi, tostarp Grupālā atbrīvojuma regulas dažu noteikumu interpretāciju. Tās neskar Vispārējo vertikālo pamatnostādņu piemērojamību, un tāpēc šīs pamatnostādnēs ir jāskata kopā ar un kā papildinājums Vispārējām vertikālajām pamatnostādnēm.

[15] Papildu vertikālo pamatnostādņu (60) punkts noteica, ka, vērtējot vertikālu nolīgumu ietekmi uz konkurenci mehānisko transportlīdzekļu pēcpārdošanas tirgos, pusēm jāņem vērā Komisijas apņemšanās saglabāt konkurenci gan starp pilnvarotu remontētāju tīklu dalībniekiem, gan starp šiem dalībniekiem un neatkarīgajiem remontētājiem. Šajā nolūkā īpaša uzmanība ir jāpievērš trīs īpašiem pasākumu tiptiem, ar kuru starpniecību ir iespējams ierobežot šādu konkurenci, proti, liedzot neatkarīgajiem remontētājiem piekļuvi tehniskajai informācijai, ļaunprātīgi izmantojot tiesiskās un/vai pagarinātās garantijas, lai izslēgtu neatkarīgos remontētājus, vai piekļuvi pilnvarotu remontētāju tīkliem piešķirot atbilstīgi kritērijiem, kas nav kvalitatīvi kritēriji.

[16] Papildu vertikālo pamatnostādņu (69) punkts noteica, ka kvalitatīvas selektīvas izplatīšanas nolīgumi var ietilpt LESD 101.panta 1.punkta piemērošanas jomā, ja piegādātājs un tā pilnvarotā tīkla dalībnieki tieši vai netieši rezervē remontdarbus konkrētu kategoriju mehāniskajiem transportlīdzekļiem pilnvaroto remontētāju tīkla dalībniekiem. Tas, piemēram, tā var notikt, ja ražotāja tiesiskā vai pagarinātā garantija pret pircēju ir atkarīga no tā, vai galalietotājs var veikt remontdarbus un apkopi, uz kuriem garantija neattiecas, tikai pilnvarotu remontētāju tīklā. Tas pats attiecas uz garantiju nosacījumiem, kas paredz izmantot ražotāja markas rezerves daļas nomaiņas gadījumā, ko nesedz garantija. Turklāt ir apšaubāms, vai šādas prakses selektīvie izplatīšanas nolīgumi radīs labumu patērētājiem, kas ļautu attiecībā uz šiem nolīgumiem piemērot 101.panta 3.punktā noteikto izņēmumu. Ja tomēr piegādātājs likumīgi noraida garantijas prasījumu, pamatojoties uz to, ka prasījuma pamatā esošā situācija ir saistīta ar remontētāja nespēju pareizi veikt konkrētu remonta vai tehniskās apkopes darbību, vai tas izmanto sliktas kvalitātes rezerves daļas, tas neietekmēs to, vai piegādātāja nolīgumi ar remontētājiem ir saderīgi ar konkurences noteikumiem.

Jemesli, kas liek šaubīties par Eiropas Savienības tiesību normu interpretāciju

[17] Senāts 2021.gada 22.decembra spriedumā Nr.SKA-5/2021 atsaucās uz turpmāk minēto judikatūru.

Eiropas Savienības Tiesa, interpretējot Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 1.punktu un LESD 101.panta 1.punktu un skaidrojot jēdzienu – mērķis vai sekas – būtību, vienlaikus arī iezīmējusi atšķirību starp tiem un arī apstākļiem, kas katrā no gadījumiem būtu noskaidrojami.

Tā, Eiropas Savienības Tiesa ir atzinusi, ka atšķirība starp „pārķāpumiem ar mērķi” un „pārķāpumiem seku rezultātā” ir saistīta ar apstākli, ka noteiktu veidu vienošanās starp uzņēmumiem jau pēc to rakstura var tikt uzskatītas par normālai konkurences funkcionēšanai kaitējošām (2008.gada 20.novembra sprieduma lietā „Beef Industry Development un Barry Brothers”, C-209/07, ECLI:EU:C:2008:643, 17.punkts). Tādējādi, ja ir konstatēts nolīguma pret konkurenci vērstais mērķis, šā nolīguma ietekme uz konkurenci nav jāizvērtē. Turpretim gadījumā, ja nolīguma satura analizē neatklājas, ka konkurencei tiek kaitēts pietiekamā mērā, būtu jāpārbauda tā sekas un, lai uz nolīgumu attiecinātu aizliegumu, jāsavāc pierādījumu kopums, no kura izriet, ka konkurence faktiski un būtiski ir tikusi vai nu traucēta, vai

ierobežota, vai izkropļota (2013.gada 14.marta sprieduma lietā „Allianz Hungaria Biztosito u.c.”, C-32/11, ECLI:EU:C:2013:160, 34.punkts un tajā minētā judikatūra).

Attiecībā uz ierobežojuma konstatēšanu pēc mērķa Eiropas Savienības Tiesa norādījusi: lai novērtētu, vai nolīgums ierobežo konkurenci „mērķa dēļ”, ir jāizvērtē tā noteikumu saturs, ar to sasniegt gribētie mērķi, kā arī saimnieciski tiesiskais konteksts, kurā tas ietilpst. Vērtējot šo saimnieciski tiesisko kontekstu, ir vienlīdz jāņem vērā ietekmēto preču vai pakalpojumu iedaba, kā arī faktiskie attiecīgā tirgus vai tirgu darbības un struktūras apstākļi. Lai arī nodoms nav jākonstatē, to nav liegts konstatēt. Turklāt, lai konstatētu pret konkurenci vērsto mērķi, pietiek ar to, lai nolīgums varētu negatīvi ietekmēt konkurenci, proti, tam konkrētajā gadījumā jāspēj nepieļaut, ierobežot vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū. Jautājumam, vai un kādā mērā šādas sekas faktiski rodas, nozīme ir tikai, lai aprēķinātu naudas soda apmēru un izvērtētu tiesības uz kaitējuma atlīdzinājumu (sprieduma lietā „Allianz Hungaria Biztosito u. c.” 36.–38.punkts un tajos minētā judikatūra).

Savukārt attiecībā uz ierobežojuma konstatēšanu pēc sekām Eiropas Savienības Tiesa atzīmējusi: lai novērtētu, vai nolīguma izraisīto konkurences nosacījumu grozījumu dēļ tas ir uzskatāms par aizliegtu, konkurences nosacījumi ir jāpārbauda reālā situācijā, kurā tie rodas bez apstrīdētā nolīguma ietekmes. Nolīguma atbilstību konkurences noteikumiem nevar novērtēt abstrakti. Proti, novērtējot starp uzņēmumiem notikušas saskaņošanas sekas, obligāti ir jāievēro konkrētie apstākļi, kuros ir notikuši attiecīgie saskaņošanas pasākumi, it īpaši ekonomiskais un tiesiskais konteksts, kurā darbojas attiecīgie uzņēmumi, attiecīgo preču vai pakalpojumu raksturs, kā arī attiecīgā tirgus vai tirgu faktiskie darbības un struktūras nosacījumi. No tā izriet, ka scenārijam, kas ir ņemts vērā, balstoties uz pieņēmumu, ka attiecīgais saskaņošanas pasākums nepastāv, ir jābūt reālistiskam. Raugoties no šāda skatupunkta, attiecīgajā gadījumā ir likumīgi ņemt vērā varbūtējos notikumus, kas rastos tirgū šī pasākuma neesamības gadījumā (1994.gada 15.decembra sprieduma lietā „Gøttrup-Klim u. c. Grovwareforeninger/Dansk Landbrugs Grovvareselskab”, C-250/92, ECLI:EU:C:1994:413, 31.punkts; 2014.gada 11.septembra sprieduma lietā „MasterCard u. c./Komisija”, C-382/12 P, ECLI:EU:C:2014:2201, 161., 165. un 166.punkts un tajos minētā judikatūra). Eiropas Savienības Tiesa arī norādījusi, ka, tā kā Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81.panta 1.punktā nav noteikts, ka šis vērtējums attiecas tikai uz pašreizējām sekām, šajā sakarā ir jāņem vērā arī attiecīgā nolīguma vai darbības potenciālā ietekme uz konkurenci kopējā tirgū, tomēr nolīgums nepārkāpj 81.panta aizliegumu, ja tas skar tirgu tikai nenožīmīgā apmērā (2006.gada 23.novembra sprieduma lietā „Asnef-Equifax”, C-238/05, ECLI:EU:C:2006:734, 50.punkts un tajā minētā judikatūra).

No minētās judikatūras Senāts izdarīja secinājumu, ka gadījumā, ja konkurenci uzraugošā iestāde nonāk pie secinājuma, ka tā nevar konstatēt konkurences ierobežojumu pēc mērķa, tai jāpārbauda, vai vienošanās nav radījusi konkurenci ierobežojošas sekas. Tas savukārt nozīmē, ka *iestādei ir jāiegūst pierādījumu kopums, kas apliecina, ka konkurence ir tikusi ierobežota faktiski*. Proti, iestādei ir jāpārbauda, vai vienošanās ir izraisījusi reālas konkurenci ierobežojošas sekas, kas nebūtu jāpārbauda gadījumā, ja konkurences ierobežojums liktu konstatēts pēc mērķa. Lai to pārbaudītu, iestādei konkurences nosacījumi ir jāaplūko reālajā situācijā, kurā tie rodas bez apstrīdētās vienošanās ietekmes, pēc būtības veicot tirgus analīzi. Šis novērtējums nedrīkst būt teorētisks un abstrakts, tam ir jābūt balstītam konkrētos tirgu un konkurenci raksturojošos apstākļos, pretējā gadījumā varētu uzskatīt, ka šāds novērtējums ir balstīts uz pieņēmumiem.

Senāts norādīja, ka Konkurences padome nav skaidrojusi, ko tā saprot ar tās lietoto jēdzienu „potenciālās sekas” un kā ir izpaudies potenciālo seku novērtējums lēmumā. Taču jebkurā gadījumā Senāta ieskatā šo jēdzienu nedrīkst identificēt ar to vērtējumu, kas tiek veikts, novērtējot, vai vienošanās mērķis ir bijis ierobežot konkurenci, pretējā gadījumā zustu robeža starp pierādīšanas standartu pēc mērķa un pēc sekām, kas tā nedrīkst būt.

Senāts vērsa arī uzmanību, ka potenciālo vai iespējamo seku jēdziens judikatūrā tiek saistīts ar potenciālās konkurences jēdzienu, turklāt uz to attiecas tas pats pierādīšanas

standarts, kas attiecināms uz faktiskajām sekām (*Eiropas Savienības Tiesas 1998.gada 28.maija sprieduma lietā „Deere/Komisija”, C-7/95 P, ECLI:EU:C:1998:256, 76.–77.punkts; sprieduma lietā „AsnefEquifax”49.–50.punkts; 2015.gada 25.novembra sprieduma lietā Maxima Latvija, C-345/14, ECLI:EU:C:2015:784, 29.–30.punkts; arī ģenerālvokātes J. Kokotes 2020.gada 22.janvāra secinājumu lietā „Generics (UK) u. c.”, C-307/18, ECLI:EU:C:2020:28, 198.punkts).*

Senāts atsaucās, ka arī no Vispārējām vertikālajām pamatnostādņēm izriet, ka Eiropas Komisija pārbauda vienošanās faktiskās un iespējamās sekas, ņemot vērā to pašu pierādīšanas standartu.

[18] Konkurences padome pēc Senāta sprieduma apgabaltiesai norādīja, ka lietā pastāv neskaidriība par konkurences ierobežojuma pēc sekām ietvaru un Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas interpretāciju gadījumos, kad jānovērtē aizliegta vienošanās pēc sekām. Konkurences ierobežojuma pēc mērķa un sekām koncepta viennozīmīga izpratne ir vitāli svarīga pareizā konkurences tiesību piemērošanā, turklāt neatkarīgi no tā, vai piemērots tiek Konkurences likuma 11. vai 13.pants (dominējošā stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas aizliegums). Konkurences padomes ieskatā Senāta spriedumā ietvertās atziņas būtiski atšķiras no Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā paustajām atziņām, kā rezultātā nav acīmredzami skaidrs konkurences ierobežojuma pēc sekām saturs un no tā izrietošais pierādīšanas standarts. Attiecīgi tiesiskas un vienveidīgas (ar Eiropas Savienības Tiesu integrētas) prakses nodrošināšanai nākotnē ir nepieciešams vērsties Eiropas Savienības Tiesā pēc prejudiciāla sprieduma.

Konkurences padome atsaucas uz citu lietu, proti, ka Senāts 2015.gada 29.decembra spriedumā lietā Nr.SKA-8/2015 jeb *Maxima* lietā norādīja ne tikai uz konkurences ierobežojuma mērķa šauru interpretāciju, bet arī sniedza viedokli par nepieciešamību pierādīt reālās sekas, un Senāts piekrita *Maxima* lietā Eiropas Savienības Tiesas konstatējumam, ka ir nepamatots pieteicējas izteiktais arguments, ka gadījumā, ja tiek vērtētas vienošanās sekas, ir jāizvērtē tikai reāli pieļauta konkurences ierobežošana. Konkurences padome uzskata, ka Senātam nebija pamata tam nepieņemt arī attiecībā uz Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas piemērošanu, jo minētā 11.panta pirmajai daļai ir aptverošs mērķis vērsties pret konkurenci ierobežojošām vienošanās neatkarīgi no reālajām sekām. Seku, tostarp potenciālo seku, vērtēšana šajā gadījumā ir instruments, lai izprastu vienošanās būtību (neatkarīgi, vai tā ir konkurenci ierobežojoša pēc mērķa vai pēc sekām), nevis novērtētu jau radīto kaitējumu konkurencei.

Konkurences padome atsaucas uz atziņām par seku novērtēšanu tostarp uz Eiropas Savienības Tiesas 2021.gada 10.novembra spriedumu T-612/17 jeb *Google Shopping* lietu, lai gan vienlaikus jāņem vērā, ka tā ierosināta par LESD 102.panta pārkāpumu. Eiropas Savienības tiesa minētajā spriedumā norādīja, ka Eiropas Komisijai nav pienākuma bez kavēšanās vai, lai atbildētu uz konkrētā uzņēmuma izvirzītu hipotētisku analīzi, sistemātiski izveidot hipotētisku scenāriju šajā spriedumā norādītajā nozīmē. Tas turklāt Eiropas Komisijai uzliktu pienākumu pierādīt, ka konkrētajai rīcībai ir bijušas faktiskas sekas, kas dominējoša stāvokļa ļaunprātīgas izmantošanas jomā netiek prasīts, kur pietiek konstatēt to, ka pastāv iespējamās sekas. Minētajā spriedumā arī norādīts, ka Eiropas Komisijai nebija pienākuma pierādīt, ka ir reāli iestājušās konkurences likvidēšanas vai ierobežošanas iespējamās sekas, piemēram, inovācijas samazināšanās vai augstas cenas, kurām nav cita iemesla kā tikai konkurences trūkums.

Konkurences padome uzskata, ka līdzīgai pieejai ir jābūt, arī piemērojot un interpretējot LESD 101.pantu un secīgi Konkurences likuma 11.pantu, jo minētās atziņas Konkurences padomes ieskatā kopumā norāda uz to, ka, vērtējot vienošanās ietekmi uz konkurenci pēc sekām, nevar un nav pamata visus konkrētajā gadījumā būtiskos apstākļus un vienošanās novērtējumu reducēt līdz konkrētu un izmērāmu negatīvu seku konkurencei

fiksēšanu, un šāda pieeja *de facto* likvidē iestādes iespēju novērst tādu konkurences ierobežojumu pastāvēšanu, kuri *vēl nav radījuši* materiāli fiksējamas negatīvas sekas.

[19] Apgabaltiesa piekrīt Konkurences padomes norādītājam, ka, pastāvot būtībā analogiskam tiesiskajam regulējumam un likumdevēja atzītam mērķim harmonizēt Latvijas un Eiropas Savienības konkurences tiesību normas, Konkurences likuma 11.panta pirmās daļas piemērošanai nebūtu jāatšķiras no tā, kā tiek piemērots LESD 101.panta 1.punkts. Piemērojot Konkurences likuma 11.panta pirmo daļu, ir pamats ņemt vērā Eiropas Savienības Tiesas apsvērumus saistībā ar LESD 101.panta 1.punkta piemērošanu.

[20] Pieteicējas AS „KIA Auto” un AS „Tallinna Kaubamaja Grupp” apgabaltiesai norādīja, ka ir pamats uzdot Eiropas Savienības Tiesai jautājumus.

[21] Ievērojot, ka lietā ir motivēti lietas dalībnieku apsvērumi par Eiropas Savienības tiesību normas interpretāciju, kas nav tik acīmredzama, ka neatstāj vietu nekādām saprātīgām šaubām, apgabaltiesa uzskata, ka ir uzdodami jautājumi Eiropas Savienības Tiesai par LESD 101.panta 1.punkta interpretāciju.

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 104.¹pantu, Administratīvā apgabaltiesa

nolēma

uzdot Eiropas Savienības Tiesai šādus jautājumus:

1. Vai atbilstoši LESD 101.panta 1.punktam, veicot aizliegtas vienošanās, kas nosaka tādus automobiļu garantijas ierobežojumus, kas automobiļu īpašniekiem uzliek pienākumu vai tos novirza veikt automobiļu remontu un apkopi tikai pie automobiļu ražotāja pilnvarotajiem pārstāvjiem, kā arī izmantot automobiļa ražotāja oriģinālās rezerves daļas regulārajās tehniskajās apkopēs, lai automobiļa garantija paliktu spēkā, novērtējumu, konkurences iestādei ir jāpierāda konkrētas un reāli iestājušās konkurenci ierobežojošas sekas (*actual/real restrictive effects on competition*)?

2. Vai atbilstoši LESD 101.panta 1.punktam, veicot vienošanās, kas minēta 1.jautājumā, novērtējumu, konkurences iestādei ir pietiekami pierādīt tikai potenciālas konkurenci ierobežojošas sekas (*potential restrictive effects on competition*)?

Lēmums nav pārsūdzams.

Signature valid

Digitally signed by L. VĪNKALNA
Date: 2023.10.02 11:43:13 EEST

Tiesnese L.Vīnkalna

Signature valid

Digitally signed by S. GINTERE
Date: 2023.10.02 17:07:06 EEST

Tiesnese S.Gintere

Signature valid

Digitally signed by L. KONOŠONOKA
Date: 2023.10.02 17:12:12 EEST

Tiesnese L.Konošonoka